

Nr 74.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående pension å allmänna indragningsstaten åt vissa i lantförsvarets tjänst anställda eller förut anställda personer; given Stockholms slott den 16 februari 1923.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen under punkterna 1:o—13:o hemställt.

GUSTAF.

P. Albin Hansson.

Utdrag av protokollet över försvarsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 16 februari 1923.

Närvarande:

Statsministern och ministern för utrikes ärendena BRANTING, statsråden LINDQVIST, THORSSON, OLSSON, SANDLER, NOTHIN, SVENSSON, HANSSON, ÅKERMAN, LINDERS, SCHLYTER, ÖRNE.

Departementschefen, statsrådet Hansson anhåller att få underställa Kungl. Maj:ts prövning åtskilliga inkomna framställningar angående beredande av pension åt vissa i lantförsvarets tjänst anställda eller förut anställda personer samt anför därvid följande:

Bihang till riksdagens protokoll 1923. 1 saml. 60 häft. (Nr 74—75.) 509 23 1

1:o.

Ang. pension
åt förre ar-
betaren J. P.
Forsgren.

Uti en den 29 december 1921 dagtecknad skrift har försvarsverkens civila personals förbund hos Kungl. Maj:t gjort ansökning om beredande av pension åt arbetaren vid Västerbottens regementes intendenturverkstäder Jonas Petter Forsgren. Vidare har *chefen för Västerbottens regemente* i skrivelse till Kungl. Maj:t den 9 februari 1922 gjort framställning i enahanda syfte samt därvid meddelat, att Forsgren anmält sig vilja avgå från sin anställning vid regementet från och med den 1 juli 1922.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Forsgren är född den 16 december 1854; att han innehaft, förutom vissa extra befattningar inom jägeristaten, anställning såsom kronojägare i Örträskts bevakningstrakt av Fredrika revir den 1 januari 1901—den 30 september 1907; att han varit anställd vid förenämnda regementes skomakeri- och skidreparationsverkstäder sedan den 1 juni 1909 och därvid under sex år tjänstgjort såsom föreståndare för skidreparationsverkstaden, vilken befattning han fortfarande innehade; att han under åren 1917—1921 vid regementet uppburit en avlöning, som, fränsett dyrtidstillägg, uppgått till i medeltal omkring 1,450 kronor för år; att han lider av allmän ålderskraftnedsättning och kronisk magkatarr samt muskel- och ledgångsreumatism, på grund varav hans arbetsförmåga är nedsatt i mycket hög grad eller med omkring 66 procent; ävensom att han i sitt arbete varit plikttrogen samt fullgjort sina åligganden vid regementet på ett mycket förtjänstfullt sätt, och att han genom sin skicklighet och omtanke varit regementet till synnerligen stor nytta.

Chefen för sjätte arméfördelningen har tillstyrkt den av *chefen för Västerbottens regemente* gjorda framställningen.

Arméförvaltningens intendentsdepartement har den 21 mars 1922 avgivit utlåtande i ärendet och därvid anført, att departementet i betraktande av Forsgrens långa och i fråga om hans anställning vid armén synnerligen väl vitsordade verksamhet i statens tjänst funne det vara med rättvisa och billighet överensstämmande, att han efter erhållet avsked från sin anställning vid regementet komme i åtnjutande av något understöd från statens sida för sin återstående levnad. Beträffande storleken av dylikt understöd finge departementet framhålla, att departementet vid avgivande av förslag till understöd av här ifrågavarande slag hittills i allmänhet utgått därifrån, att pensionen borde bestämmas till

omkring två tredjedelar av de ordinarie årsinkomster, dyrtidstillägg sålunda frånräknat, vederbörande befätningshavare under senare delen av sin anställningstid av staten uppburit. Enligt denna beräkningsgrund skulle pensionsbeloppet alltså i förevarande fall uppgå till omkring 970 kronor. Med hänsyn emellertid till att högre pension än 600 kronor hittills icke pläгат tilldelas annan arbetare än den, som intoge förmans ställning, ansåge departementet sig i föreliggande fall icke kunna föreslå, att pensionsbeloppet till Forsgren, vilken icke syntes böra betraktas såsom förman, sattes högre än till 600 kronor för år. På grund härav hemställde intendentsdepartementet, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att Forsgren finge från och med månaden näst efter den, under vilken han erhöle avsked från sin anställning vid nämnda regemente, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 600 kronor.

Statskontoret har uti den 21 april 1922 avgivet utlåtande anført, att då, enligt vad av handlingarna framginge, Forsgren innehade allenast ungefär tjugu år i statstjänst, statskontoret under vanliga förhållanden knappast skulle kunnat tillstyrka det av arméförvaltningens intendentsdepartement föreslagna pensionsbeloppet, 600 kronor, vilket vore det högsta, som hittills av riksdagen beviljats åt statstjänare i kroppsarbeters ställning, i regel med väsentligt längre tjänstetid än i detta fall. Med hänsyn emellertid dels därtill, att Forsgren på grund av ålder och styrkt sjuklighet syntes svårigen kunna nöjaktigt fortsätta med arbetet och dels därtill, att han under sex år varit föreståndare för Västerbottens regementes skidreparationsverkstad och alltså — även om han, enligt vad intendentsdepartementet anført, icke syntes böra betraktas såsom förman — måste anses hava under nämnda år utövat en åtminstone något mera maktpåliggande verksamhet än den, som fordrades av en vanlig arbetare, hade statskontoret intet att erinra mot bifall till intendentsdepartementets förevarande framställning.

Genom beslut den 2 juni 1922 har *Kungl. Maj:t* medgivit, att till Forsgren finge, därest han avginge från sin ifrågavarande anställning efter den 30 juni 1922, tills vidare från och med månaden näst efter den, under vilken avgången ägde rum, från lantförsvarets anslag till extra utgifter utbetalas understöd med 75 kronor vid varje månads utgång, intill dess frågan om beredande av pension åt honom blivit slutligt prövad, med skyldighet för Forsgren att, i den mån pension kunde

bliva honom tillerkänd jämväl för tid, varunder han uppburit nu medgivna understöd, till nämnda anslag återbetala därifrån för sådan tid uppburna understödsmedel, vilken återbetalning finge ske genom överföring av till betalning förfallna pensionsmedel och därå eventuellt belöpande dyrtidstillägg.

Jag biträder myndigheternas förslag i fråga om beredande av pension åt Forsgren. Då Forsgren, enligt vad jag inhämtat, avgått ur tjänst med utgången av juni 1922, torde den ifrågasatta pensionen böra utgå från och med den 1 juli 1922. Vid pensionens tillgodonjutande böra förenämnda, av Kungl. Maj:t den 2 juni 1922 meddelade bestämmelser iakttagas.

I anslutning till vad sålunda anförts får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att förre arbetaren vid Västerbottens regementes intendenturverkstäder Jonas Petter Forsgren må från och med den 1 juli 1922 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 600 kronor.

2:o.

Ang. pension
åt förre
skrädderi-
arbetaren
M. Larsson.

Uti en den 4 mars 1922 dagtecknad skrift har försvarsverkens civila personals förbund hos Kungl. Maj:t gjort ansökning om beredande av pension åt förre skrädderiarbetaren vid Bohusläns regemente Martin Larsson. Vidare har *chefen för Bohusläns regemente* i skrivelse till Kungl. Maj:t den 31 mars 1922 gjort framställning i enahanda syfte.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Larsson är född den 8 mars 1854; att han varit anställd vid Bohusläns regementes intendenturverkstäder i en följd från och med år 1897 till och med år 1921; att han vid sistnämnda års utgång måst på grund av sjukdom avgå från sin befattning vid regementet; att han under åren 1917—1921 vid regementet uppburit en avlöning, som, fränsett dyrtidstillägg, uppgått till i medeltal omkring 1,200 kronor för år; att han på grund av kronisk bronchit av suspekt tuberkulös natur är och sannolikt förbliver arbetsoduglig; samt att han under sin anställning vid regementet utmärkt sig för ett i alla avseenden mönstergillt uppträdande.

Chefen för tredje arméfördelningen har tillstyrkt den av *chefen för Bohusläns regemente* gjorda framställningen.

I den 7 april 1922 avgivet utlåtande i ärendet har *arméförvaltningens intendentsdepartement* anfört, att departementet i betraktande av Larssons långa och väl vitsordade verksamhet i statens tjänst funne det vara med rättvisa och billighet överensstämmande, att han från den tidpunkt, då han på grund av sjukdom måst avgå från sin anställning vid regementet, eller från och med den 1 januari 1922 komme i åtnjutande av något understöd från statens sida för sin återstående levnad. I fråga om storleken av dylikt understöd finge departementet framhålla, att departementet vid avgivande av förslag till understöd av här ifrågavarande slag hittills i allmänhet utgått därifrån, att pensionen borde bestämmas till omkring två tredjedelar av de ordinarie årsinkomster, dyrtidstillägg sålunda frånräknat, vederbörande befattningshavare under senare delen av sin anställningstid av staten uppburit. Enligt denna beräkningsgrund skulle pensionsbeloppet alltså i förevarande fall uppgå till omkring 800 kronor. Med hänsyn emellertid till att högre pension än 600 kronor hittills icke plägat tilldelas annan arbetare än den, som intoge förmans ställning, ansåge departementet sig i föreliggande fall icke kunna föreslå, att pensionsbeloppet sattes högre än till 600 kronor för år. På grund av vad intendentsdepartementet sålunda anfört, hemställde departementet, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att Larsson finge, räknat från och med den 1 januari 1922, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 600 kronor.

Statskontoret har den 12 juli 1922 avgivit utlåtande i ärendet och därvid anfört, att pension till det av arméförvaltningens intendentsdepartement föreslagna beloppet, 600 kronor, i allmänhet tilldelats endast sådana arbetare, som kunde räkna minst 30 tjänstår. Undantag hade dock förekommit i fall, där billighetsskäl ansetts tala för beviljande av pension till berörda belopp, även om tjänstårens antal understigit 30 (jfr proposition nr 31/1922, punkt 10, samt riksdagens skrivelse nr 302 1922, punkt 21 j). Vad anginge nu förevarande ansökning framginge visserligen av handlingarna, att Larsson varit anställd i arbete för statens räkning under endast 25 år, men syntes med hänsyn till hans väl vitsordade tjänstgöring och de omständigheter, som föranlett hans avskedande, pension till ovannämnda belopp likväl böra beredas honom. Statskontoret finge därför tillstyrka

bifall till förevarande framställning i enlighet med den av arméförvaltningens intendentsdepartement gjorda hemställan.

Jämlikt brev den 1 september 1922 har *Kungl. Maj:t* medgivit, att till Larsson finge tillsvidare, räknat från och med den 1 januari 1922, från lantförsvarets anslag till extra utgifter utbetalas understöd med 75 kronor vid varje månads utgång, intill dess frågan om beredande av pension åt honom blivit slutligt prövad, med skyldighet för Larsson att, i den mån pension kunde bli honom tillerkänd jämväl för tid, varunder han uppburit nu medgivna understöd, till nämnda anslag återbetala därifrån för sådan tid uppburna understödsmedel, vilken återbetalning skulle ske genom överföring av till betalning förfallna pensionsmedel och därå eventuellt belöpande dyrtidstillägg.

I likhet med vederbörande myndigheter finner jag mig böra tillstyrka, att en årlig pension av 600 kronor beredes Larsson från och med den 1 januari 1922. Vid pensionens tillgodonjutande böra bestämmelserna i förenämnda brev den 1 september 1922 iakttagas.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att förre skrädderiarbetaren vid Bohusläns regemente Martin Larsson må från och med den 1 januari 1922 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 600 kronor.

3:o.

Ang. pension
åt skrädderi-
arbetaren
A. Lundström.

Uti en den 9 mars 1922 dagtecknad skrivelse har försvarsverkens civila personals förbund hos Kungl. Maj:t gjort framställning om beredande av pension åt skrädderiarbetaren vid Dalregementets intendenturverkstäder Anders Lundström. Vidare har Lundström uti en av *chefen för femte arméfördelningen* med tillstyrkan den 3 april 1922 överlämnad skrift gjort ansökning i enahanda syfte.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Lundström är född den 28 maj 1844; att han under åren 1888—1898 arbetat med uniformsskrädderi åt regementets dåvarande skrädderientreprenör i Stora Tuna; att han varit anställd såsom skrädderiarbetare vid regementets intendenturverkstäder från och med år 1899 till den 1 oktober 1918, då han överflyttats till regementets privata skrädderiverkstad, vid vilken han arbetat till sistnämnda

års slut; att han den 17 maj 1921 ånyo erhållit anställning såsom arbetare vid regementets skrädderiverkstad, vilken befattning han fortfarande innehar; att han lider av betydligt nedsatt hörsel, men för övrigt icke företer någon särskild sjukdom eller sjukdomstecken utom de allmänna symptom, hans höga ålder medför, varjämte hans arbetsförmåga måste betraktas som väsentligt nedsatt; samt att han städse väl fullgjort sina åligganden vid regementet.

I den 7 april 1922 avgivet utlåtande i ärendet har *arméförvaltningens intendentsdepartement* anfört, att departementet i betraktande av Lundströms långa och väl vitsordade verksamhet i statens tjänst funne det vara med rättvisa och billighet överensstämmande, att han efter erhållet avsked från sin anställning vid regementet komme i åtnjutande av något understöd från statens sida för sin återstående levnad. I fråga om storleken av dylikt understöd syntes det departementet, som om understödet skäligen borde bestämmas till det belopp, vilket i allmänhet plägat beviljas åt arbetare i liknande ställning som Lundström, eller till 600 kronor för år. På grund härav hemställde departementet, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att Lundström finge från och med månaden näst efter den, under vilken han erhöile avsked från sin anställning vid regementet, under sin återstående livstid å allmänna in- dragningsstaten uppbära en årlig pension av 600 kronor.

Statskontoret har den 8 augusti 1922 avgivit utlåtande i ärendet samt därvid anfört, att ämbetsverket i likhet med arméförvaltningens intendentsdepartement funne rättvisa och billighet tala för att någon pension av statsmedel bereddes Lundström, då han nu ämnade begära avsked från sin befattning efter en mer än trettioårig, väl vitsordad tjänstgöring. Beträffande det av arméförvaltningen föreslagna pensionsbeloppet, 600 kronor, måste dock statskontoret ställa sig tveksamt. Visserligen hade riksdagen i ett flertal fall beviljat pensioner till nyssnämnda belopp åt arbetare i samma ställning som Lundström, men dessa arbetare hade i allmänhet haft en vida högre årsinkomst av sin statsanställning än han. Av handlingarna framginge, att Lundström under tiden den 17 maj—den 31 december 1921 intjänat 672 kronor 20 öre, vilket motsvarade en årsinkomst av ungefärligen 1,075 kronor. Å andra sidan skulle en pension å 600 kronor jämte pensionstillägg och dyrtidstillägg med gällande grundtal medföra en årsinkomst av omkring 1,380 kronor. Lundström skulle alltså, därest pension å 600 kronor utverkades åt honom, komma att få högre inkomst av statsmedel, sedan han blivit pensionerad än nu, när han utförde arbete

för statens räkning. Med hänsyn härtill ville statskontoret ifrågasätta, att den föreslagna pensionen bestämdes till 400 kronor.

Då jag icke finner det billigt, att till grund för beräkningen av pensionens storlek lägges arbetsinkomsten under endast en ringa del av hela anställningstiden, kan jag icke biträda statskontorets ståndpunkt, utan hemställer, i anslutning till vad arméförvaltningens intendentsdepartement föreslagit, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att skrädderiarbetaren vid Dalregementets intendenturverkstäder Anders Lundström må från och med månaden näst efter den, varunder han entledigas från sin anställning vid regementet, under sin återstående livstid uppbära en årlig pension av 600 kronor.

4:o.

*Ang. pension
åt arbetaren
vid ammuni-
tionsfabriken
L. G. Öhman.*

I skrivelse till arméförvaltningens artilleridepartement den 24 mars 1922 har styresmannen för *ammunitionsfabriken*, med förmålan att arbetaren vid *ammunitionsfabriken* Lars Gustaf Öhman, som komme att avgå från sin anställning vid *ammunitionsfabriken* med utgången av september månad 1922, hos honom gjort framställning om erhållande av pension, anhållit, att för Öhman måtte utverkas ett årligt understöd, att utgå från och med den 1 oktober 1922, samt att vid bestämmandet av detta understöds storlek särskild hänsyn måtte tagas till de tjänster, Öhman gjort *ammunitionsfabriken* därigenom att han — utan att därför hava uppburit ersättning — konstruerat vissa för *ammunitionsfabriken* lämpliga maskiner.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Öhman är född den 31 mars 1858; att han innehaft anställning vid *ammunitionsfabriken* sedan den 23 maj 1881; att hans inkomster under år 1921 uppgått till 4,038 kronor 69 öre, vartill kommit förmånen av fri bostad och visst bränsle; att han på grund av nervsjukdom och ålderdomssvaghet är oförmögen att vidare fullgöra de med hans anställning förenade göromål och att för framtiden försörja sig genom arbete; samt att han, som år 1914 erhållit belöningsmedalj i silver av åttonde storleken, under sitt arbete vid *ammunitionsfabriken* ådagalagt ett hedrande uppförande och god arbetsduglighet.

Med överlämnande av handlingarna i ärendet har *arméförvaltningens artilleridepartement* i skrivelse till Kungl. Maj:t den 27 mars 1922 anfört, att Öhman under 1890-talet konstruerat en del maskiner för aptering av

gevärspatroner, vilka samtliga använts vid ammunitionsfabriken till början av 1900-talet, då nyare maskiner kommit i marknaden. En del av de Öhmanska maskinerna vore dock fortfarande i bruk vid laddning av 6.5 mm. lösa patroner och 9 mm. skarpa pistolpatroner. Departementet ansåge billigt, att Öhman genom pension bereddes någon hjälp till livsuppehälle efter avskedstagandet. I fråga om storleken härav ansåge sig departementet, med särskilt avseende fäst vid den nytta, kronan haft av de utav Öhman gjorda uppfinningarna, böra såsom pension föreslå 1,800 kronor om året. Artilleridepartementet hemställde därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen bevilja Öhman en årlig pension av 1,800 kronor, att utgå från och med den 1 oktober 1922.

Statskontoret har i utlåtande den 8 augusti 1922 tillstyrkt den gjorda framställningen.

Efter av arméförvaltningens artilleridepartement gjord framställning i ämnet medgav Kungl. Maj:t genom beslut den 29 september 1922, att till Öhman finge tillsvidare från och med månaden näst efter den, under vilken han avginge från sin anställning vid ammunitionsfabriken, från lantförsvarets anslag till extra utgifter utbetalas understöd med 150 kronor vid varje månads utgång, intill dess frågan om beredande av pension åt honom blivit slutligt prövad, med skyldighet för Öhman att, i den mån pension kunde bli honom tillerkänd jämväl för tid, varunder han uppburit sålunda medgivet understöd, till nämnda anslag återbetala därifrån för sådan tid uppburna understödsmedel, vilken återbetalning finge ske genom överföring av till betalning förfallna pensionsmedel och därå eventuellt belöpande dyrtidstillägg.

Med hänsyn till i ärendet föreliggande omständigheter finner jag mig böra biträda myndigheternas förslag i fråga om beredande av pension åt Öhman, vilken, enligt vad jag inhämtat, avgått ur tjänst från och med den 1 oktober 1922. Vid pensionens tillgodonjutande böra förenämnda, av Kungl. Maj:t den 29 september 1922 meddelade bestämmelser iakttagas.

I anslutning till vad sålunda anförts får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att förre arbetaren vid ammunitionsfabriken Lars Gustaf Öhman må från och med den 1 oktober 1922 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 1,800 kronor.

5:o.

Ang. pension
åt verkstads-
föreståndaren
P. P. Palm
och förre
skrädderi-
arbetaren
S. P. Ceder-
holm.

Uti skrivelse till Kungl. Maj:t den 19 maj 1922 har *t. f. chefen för Vendes artilleriregemente* gjort framställning om beredande av pension åt föreståndaren för regementets skrädderiverkstad Per Persson Palm och förre skrädderiarbetaren vid samma verkstad Sven Persson Cederholm.

Av handlingarna i ärendet framgår

beträffande Palm, att han är född den 9 juli 1859; att han under tiden 1878—1885 varit indelt soldat vid Norra Skånska infanteriregementet; att han sedan år 1882 varit anställd såsom skraddare vid Vendes artilleriregemente och sedan år 1903 är föreståndare för regementets skrädderiverkstad; att han under åren 1917—1921 uppburit en avlöning, som, fränsett dyrtidstillägg, uppgått till i medeltal 2,760 kronor för år; att han icke åtnjuter något underhåll från Vadstena krigsmanshuskassa; att han fortfarande är arbetsför men på grund av sin ålder önskar avgå från sin befattning; och att han, som erhållit Vasamedaljen i guld, under hela sin anställningstid på ett synnerligen förtjänstfullt sätt fullgjort sina åligganden;

beträffande Cederholm, att han är född den 15 mars 1862; att han den 1 januari 1905 anställdes såsom arbetare vid regementets skrädderiverkstad och där tjänstgjort till den 8 januari 1921, sedan vilken dag han på grund av sjukdom varit oförmögen till arbete, och att han därefter åtnjutit sjukavlöning under en tid av två månader; att han under åren 1916—1920 vid regementet uppburit en avlöning, som, fränsett dyrtidstillägg, uppgått till i medeltal 1,440 kronor för år; samt att han under sin anställning vid regementets skrädderiverkstad alltid med nit och skicklighet samt till full belåtenhet fullgjort sina åligganden.

Med överlämnande av handlingarna i ärendet har *arméförvaltningens intendentsdepartement* uti skrivelse till Kungl. Maj:t den 18 augusti 1922 anfört, att departementet i betraktande av Palms och Cederholms långa och väl vitsordade verksamhet i statens tjänst funne det vara med rättvisa och billighet överensstämmande, att de efter erhållet avsked från sina anställningar vid regementet komme i åtnjutande av något understöd från statens sida för sin återstående levnad. I fråga om storleken av dylikt understöd hade departementet vid avgivande av förslag till understöd av här ifrågavarande slag hittills i allmänhet utgått därifrån, att pensionen borde bestämmas till omkring två tredjedelar av de ordinarie årsinkomster — dyrtidstillägg sålunda frånräknat — vederbörande befattningshavare under senare delen av sin anställningstid av staten

uppburit. Enligt denna beräkningsgrund skulle pensionsbeloppen alltså i förevarande fall uppgå till för Palm 1,840 kronor och för Cederholm 960 kronor. Uti utlåtande den 15 mars 1920 ifråga om pension åt sadelmakeriarbetaren E. A. Enberg (proposition nr 105/1921, punkt 1) hade emellertid statskontoret anfört, bland annat, att högre pension än 600 kronor hittills icke pläгат tilldelas annan arbetare än den, som intog förmans ställning. Sålunda hade föreståndare för regementsverkstad erhållit 800 å 1,000 kronor i pension, i vilket avseende statskontoret hänvisade till 1919 års lagtima riksdags beslut, varigenom verkstadsföreståndarna vid Svea livgarde G. T. Beijer och C. A. T. Berglund erhållit pensioner å 800 respektive 1,000 kronor (riksdagens skrivelse nr 10 A, punkt 43). Med stöd av angivna och av riksdagen godkända grunder för beräkning av pension till arbetare i kronans tjänst samt med hänsyn till Palms jämförelsevis betydliga arbetsinkomst, ansåge departementet sig böra åt Palm, som i egenskap av föreståndare för Vendes artilleriregementes skrädderiverkstad kunde anses hava intagit förmans ställning, föreslå en pension av 1,000 kronor för år. I fråga om storleken av pensionen åt Cederholm ansåge sig departementet med hänsyn därtill, att högre pension än 600 kronor hittills icke pläгат tilldelas annan arbetare än den, som intog förmans ställning, icke kunna föreslå, att pensionsbeloppet för Cederholm sattes högre än till 600 kronor för år. På grund av vad intendentsdepartementet sålunda anfört hemställde departementet, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, dels att Palm finge från och med månaden näst efter den, då han erhöle avsked från sin anställning vid regementet, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 1,000 kronor, dels ock att Cederholm finge retroaktivt från och med den 1 april 1921 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 600 kronor.

Statskontoret, som den 31 oktober 1922 avgivit utlåtande i ärendet, har därvid erinrat, att föreståndare för regementsverkstäder pläгат tillerkännas pensioner till belopp av 800—1,000 kronor, varvid pensionens storlek varit beroende av tjänstgöringstidens längd. På grund härav och då Palm haft anställning i statens tjänst alltsedan år 1882, hade statskontoret intet att erinra mot det beträffande Palm föreslagna pensionsbeloppet, 1,000 kronor. Arbetare vid regementsverkstäder hade alltefter anställningstidens längd tillerkänts pension med 500—700 kronor, varvid 600 kronor tilldelats dem, som varit anställda i statens tjänst omkring 30 år. Med hänsyn härtill och då Cederholm erhållit anställning

vid skrädderiverkstad först från och med år 1905, ansåge sig statskontoret icke kunna tillstyrka, att han tillerkändes pension med högre belopp än 500 kronor.

I likhet med vederbörande myndigheter anser jag mig böra tillstyrka, att framställning till riksdagen göres för beredande av pensioner åt Palm och Cederholm. Vad beträffar pensionen till Cederholm finner jag, i likhet med statskontoret, denna böra bestämmas till 500 kronor för år. Då, enligt vad jag under hand erfarit från regementet, Cederholm uppburit sjukavlöning intill den 8 juli 1921, från och med vilken dag han anses hava avgått från sin anställning, torde pensionen till honom böra utgå från och med den 1 augusti samma år.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att vardera av föreståndaren för Vendes artilleriregementes skrädderiverkstad Per Persson Palm och förre skrädderiarbetaren vid samma verkstad Sven Persson Cederholm må under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära årlig pension, Palm från och med månaden näst efter den, under vilken han entledigas från sin anställning, med 1,000 kronor, och Cederholm från och med den 1 augusti 1921 med 500 kronor.

6:o.

Ang. pension
åt skräddar-
mästaren K.
A. Blomqvist.

Uti skrivelse till Kungl. Maj:t den 23 juni 1922 har *chefen för Norrlands artilleriregemente* gjort framställning om beredande av pension åt skräddarmästaren vid regementet Karl August Blomqvist.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Blomqvist är född den 8 december 1855; att han anställdes såsom föreståndare för skrädderiverkstaden vid Svea artilleriregementes detachement i Härnösand år 1878 och vid detachementets förflyttning till Norrlands artilleriregemente i Östersund år 1893 erhållit enahanda befattning vid detta regemente, vilken befattning han fortfarande innehar; att han under de senaste fem åren uppburit en avlöning, som, fränsett dyrtidstillägg, uppgått till 1,980 kronor för år; att han på grund av genom ålder nedsatta krafter endast är i mindre grad arbetsför; att han, som tilldelats Vasamedaljen år 1918, alltid synnerligen samvetsgrant och plikttroget utfört sitt arbete, varjämte han ådagalagt ett hedrande uppförande såväl i som utom tjänsten.

Chefen för sjätte arméfördelningen har tillstyrkt den gjorda framställningen.

Med överlämnande av handlingarna i ärendet har *arméförvaltningens intendentsdepartement* i skrivelse till Kungl. Maj:t den 11 augusti 1922 anfört, att departementet i betraktande av Blomqvists långa och väl vitsordade verksamhet i statens tjänst funne det vara med rättvisa och billighet överensstämmande, att Blomqvist efter erhållet avsked från sin anställning vid regementet komme i åtnjutande av något understöd från statens sida för sin återstående levnad. I fråga om storleken av dylikt understöd finge departementet framhålla, att departementet vid avgivande av förslag till understöd av här ifrågavarande slag hittills i allmänhet utgått därifrån, att pension borde bestämmas till omkring två tredjedelar av de ordinarie årsinkomster, dyrtidstillägg sålunda frånräknat, vederbörande befattningshavare under senare delen av sin anställningstid av staten uppburit. Enligt denna beräkningsgrund skulle pensionsbeloppet alltså i förevarande fall uppgå till omkring 1,320 kronor. Uti utlåtande den 15 mars 1920 ifråga om pension åt sadelmakeriarbetaren E. A. Enberg (proposition nr 105 1921, punkt 1) hade emellertid statskontoret anfört, bland annat, att högre pension än 600 kronor hittills icke plägat tilldelas annan arbetare än den, som intoge förmans ställning. Sålunda hade föreståndare för regementsverkstad erhållit 800 å 1,000 kronor i pension, i vilket avseende statskontoret hänvisade till 1919 års lagtima riksdags beslut, varigenom verkstadsföreståndarna vid Svea livgarde G. T. Beijer och C. A. T. Berglund erhållit pension å 800 respektive 1,000 kronor (riksdagens skrivelse nr 10 A, punkt 43). Med stöd av angivna och av riksdagen godkända grunder för beräkning av pension till arbetare i kronans tjänst och med hänsyn till Blomqvists jämförelsevis betydliga arbetsinkomst, ansåge departementet sig böra åt Blomqvist, som i egenskap av skraddarmästare vid Norrlands artilleriregemente tjänstgjort såsom förman, föreslå en pension av 1,000 kronor för år. På grund härav hemställde departementet, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att Blomqvist finge från och med månaden näst efter den, under vilken han erhöle avsked från sin anställning vid regementet, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 1,000 kronor.

Statskontoret har den 31 oktober 1922 avgivit utlåtande i ärendet och därvid erinrat, att riksdagen i allmänhet tillerkänt föreståndare vid regementsverkstäder, vilka under lång tid varit anställda i statens tjänst,

pension med 1,000 kronor årligen, ävensom anført att, då Blomqvist alltsedan år 1878 haft anställning såsom föreståndare för skrädderiverkstad vid regemente, statskontoret finge tillstyrka bifall till den gjorda framställningen på sätt arméförvaltningens intendentsdepartement hemställt.

Under åberopande av vad sålunda förekommit får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att skräddarmästaren vid Norrlands artilleriregemente Karl August Blomqvist må från och med månaden näst efter den, varunder han entledigas från sin anställning vid regementet, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 1,000 kronor.

7:o.

Ang. pension
ått tygvaktaren
A. P. L. Ö.
Eklund.

Uti skrivelse till arméförvaltningens artilleridepartement den 8 september 1922 har *tygmästaren å Karlsborgs tygstation*, med förmälan att tygvaktaren vid tygstationen Anders Petter Larsson Öhlin Eklund hos honom gjort framställning om erhållande av pension, anhållit, att departementet måtte utverka sådan pension.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Eklund är född den 1 juli 1858; att han den 19 september 1877 anställdes såsom artillerist vid Göta artilleriregemente, i vilken befattning han kvarställt till den 29 mars 1884, då han erhållit avsked för att tillträda sin nu innehavande befattning; att hans avlöningsförmåner under åren 1918—1922 kontant och in natura — frånsett dyrtidstillägg — uppgått till i medeltal omkring 1,240 kronor för år; att han lider av sockersjuka; att han har åldrig maka att försörja och för sin utkomst på ålderdomen är hänvisad till den pension, han kan erhålla; samt att han, som erhållit medaljen för nit och redlighet i rikets tjänst, varit skötsam och redbar, varjämte han alltid såväl i som utom tjänsten iakttagit ett hedrande uppförande.

Med överlämnande av handlingarna i ärendet har *arméförvaltningens artilleridepartement* i skrivelse till Kungl. Maj:t den 19 september 1922 anført, att det syntes departementet billigt, att Eklund genom pension bereddes någon hjälp till livsuppehälle under sin återstående livstid. Med hänsyn till Eklunds tjänstetid och storleken av hans löneförmåner ävensom till de belopp, riksdagen under de närmast föregående åren

beviljat arbetsanställda vid arméns fabriker, ansåge sig departementet böra föreslå, att det ifrågasatta understödsbeloppet bestämdes till 800 kronor för år. Artilleridepartementet hemställde sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att å allmänna indragningsstaten bevilja Eklund en årlig pension under hans återstående livstid av 800 kronor, att utgå från och med månaden näst efter den, under vilken han lämnade sin anställning vid ammunitionsfabriken.

Statskontoret, som den 4 november 1922 avgivit utlåtande i ärendet, har därvid anført, att ämbetsverket i likhet med arméförvaltningens artilleridepartement funne billigheten bjuda, att Eklund, då han nu lämnade statstjänsten efter 45-årig, väl vitsordad tjänstgöring, bereddes något understöd av statsmedel för sin återstående levnad. Beträffande beloppet av detta understöd erinrade statskontoret, att till statsanställda i arbetares eller liknande ställning, som kunnat räkna minst 30 tjänstår, pensioner blivit av riksdagen under de senaste åren anvisade till belopp av 600 kronor. Endast när tjänstgöringen omfattat alldeles särskilt lång tid, 40 år eller mera, hade pensionen höjts till 700 kronor. Då av handlingarna framginge, att Eklunds ställning i statstjänsten närmast motsvarat en arbetares, syntes det därför statskontoret, att framställning till riksdagen i ämnet borde avse ett understöd av 700 kronor.

Under åberopande av vad i ärendet förekommit och då jag ifråga om pensionsbeloppets storlek ansluter mig till statskontorets förslag, får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att tygvaktaren vid Karlsborgs tygstation Anders Petter Larsson Öhlin Eklund må från och med månaden näst efter den, varunder han entledigas från sin anställning vid tygstationen, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 700 kronor.

8:o.

I skrivelse till arméförvaltningens intendentsdepartement den 18 september 1922 har *chefen för arméns intendenturförråd i Stockholm* gjort framställning om beredande av pension åt sadelmakeriarbetaren vid nämnda intendenturförråds verkstadsavdelning Axel Wallin.

Ang. pension
åt sadel-
makeriarbeta-
ren A. Wallin.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Wallin är född den 16 december 1854; att han under 4 år från den 28 januari 1881 tjänat såsom gardist vid Svea livgarde; att han varit anställd vid intendenturförrådets verkstadsavdelning sedan den 20 januari 1898, vilken anställning han ännu innehar; att han under de senaste åren vid intendenturförrådet uppburit en avlöning, som, fränsett dyrtidstillägg och semesteravlöning, uppgått till i medeltal omkring 1,500 kronor för år; att han på grund av ålderdomssjuklighet (åderförkalkning samt åderbräck å båda benen med kronisk inflammation i blodådrorna ävensom lungemfysem och gråstarr å båda ögonen) är fullständigt oförmögen till arbete; samt att han under sin anställning vid verkstadsavdelningen plikttroget och skickligt utfört honom anförtrödda arbeten samt alltid uppträtt på ett hedrande sätt.

Med överlämnande av handlingarna i ärendet har *arméförvaltningens intendentsdepartement* i skrivelse till Kungl. Maj:t den 23 september 1922 anfört, att departementet i betraktande av Wallins långa och väl vitsordade verksamhet i statens tjänst funne det vara med rättvisa och billighet överensstämmande, att Wallin efter erhållet avsked från sin anställning vid intendenturförrådet komme i åtnjutande av något understöd från statens sida för sin återstående levnad. Vid avgivande av förslag till understöd av här ifrågavarande slag hade departementet hittills i allmänhet utgått därifrån, att pensionen borde bestämmas till omkring två tredjedelar av de ordinarie årsinkomster — dyrtidstillägg sålunda frånräknat — vederbörande befattningshavare under senare delen av sin anställningstid av staten uppburit. Med hänsyn emellertid till att högre pension än 600 kronor hittills icke pläгат tilldelas annan arbetare än den, som intoge förmans ställning, ansåge departementet sig i föreliggande fall icke kunna föreslå, att pensionsbeloppet sattes högre än till 600 kronor för år. På grund av vad intendentsdepartementet sålunda anfört hemställde departementet, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att Wallin finge från och med månaden näst efter den, då han erhöle avsked från sin anställning vid intendenturförrådet, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 600 kronor.

I ärendet har *statskontoret* den 31 oktober 1922 avgivit utlåtande och därvid, med hänsyn till att Wallin under nära 29 år varit anställd i statens tjänst, förklarat sig icke hava något att erinra mot bifall till den gjorda framställningen på sätt arméförvaltningens intendentsdepartement hemställt.

Under åberopande av vad sålunda förekommit får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att sadelmakeriarbetaren vid arméns intendenturförråds i Stockholm verkstadsavdelning Axel Wallin må från och med månaden näst efter den, under vilken han entledigas från sin anställning, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 600 kronor.

9:o.

I skrivelse till arméförvaltningens fortifikationsdepartement den 26 september 1922 har *fortifikationsbefälhavaren å Karlsborg* hemställt, att departementet måtte utverka pension åt arbetaren vid Karlsborgs fästningsbyggnad Johannes Bergqvist. *Ang. pension
åt fästnings-
byggnads-
arbetaren
J. Bergqvist.*

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Bergqvist är född den 24 september 1858; att han varit stamanställd vid Värmlands fältjägarkår under åren 1879—1885 samt under åren 1889—1894 innehaft anställning hos statens entreprenör Jehander vid byggandet av Södra Vabergsfortet; att han sedan maj månad 1895 med kortare eller längre uppehåll varit anställd vid Karlsborgs fästningsbyggnad under sammanlagt mer än 17 år; att hans avlöningsförmåner under de senaste åren utgjort, för år 1919 3,758 kronor 61 öre, för år 1920 4,079 kronor 7 öre och för år 1921 3,428 kronor 66 öre; att han, som har hustru och tre minderåriga barn, på grund av genom ålder nedsatta kroppskrafter är oförmögen att fullgöra det med hans anställning vid fästningsbyggnaden förenade arbete samt att för framtiden med arbete försörja sig; samt att han i sitt arbete städse visat duglighet och plikttrohet samt alltid iakttagit en hedrande vandel.

Med överlämnande av handlingarna i ärendet har *arméförvaltningens fortifikationsdepartement* i skrivelse till Kungl. Maj:t den 18 oktober 1922 anført, att, enär fästningsbyggnadsarbetet ej kunnat alltid vintertid bedrivas, Bergqvist borde få räkna sig till godo helt år för varje år han under del av sådant haft sysselsättning vid fästningsbyggnaden. Där- emot funne sig departementet ej kunna taga hänsyn till Bergqvists anställning hos statens entreprenör. Departementet funne Bergqvist hava uppfyllt de villkor, som i regel tillämpats för beviljandet av pension, och ansåge billigt, att Bergqvist genom pension bereddes någon hjälp till

livsuppehälle under sin återstående livstid. Med hänsyn till Bergqvists tjänstetid och de av honom under senaste åren uppburna löneförmåner ävensom de belopp, riksdagen förut beviljat med Bergqvist jämställda arbetare i statens tjänst, ansåge departementet pensionsbeloppet för Bergqvist böra bestämmas till 400 kronor för år. Fortifikationsdepartementet hemställde därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att Bergqvist finge från och med månaden näst efter den, då han entledigades från sin anställning, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 400 kronor.

Statskontoret, som den 22 november 1922 avgivit utlåtande i ärendet, har anført, att statskontoret i likhet med arméförvaltningens fortifikationsdepartement ansåge billigt, att något understöd bereddtes Bergqvist för hans återstående livstid. Då det emellertid av handlingarna framginge, att Bergqvist innehaft anställning i statens tjänst under tillhoppa 24 år, ansåge statskontoret det föreslagna understödsbeloppet vara väl lågt i förhållande till de understöd de senare årens riksdagar beviljat arbetare med lika lång statsanställning som Bergqvist. Statskontoret hemställde därför, att det ifrågasatta understödet höjdes till 500 kronor.

Under återopande av vad sålunda förekommit och då jag i fråga om pensionsbeloppets storlek biträder statskontorets ståndpunkt, får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att arbetaren vid Karlsborgs fästningsbyggnad Johannes Bergqvist må från och med månaden näst efter den, varunder han entledigas från sin anställning, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 500 kronor.

10:o.

Ang. pension
åt skrädderi-
arbetaren
J. A. Nilsson.

Uti skrivelse till Kungl. Maj:t den 10 oktober 1922 har *chefen för Kalmar regemente* gjort framställning om beredande av pension åt skrädderiarbetaren vid regementets intendenturverkstäder Johan August Nilsson.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Nilsson är född den 19 november 1848; att han sedan den 15 maj 1909 har stadigvarande arbete vid Kalmar regementes skrädderiverkstad; att han under de senaste åren vid regementet uppburit en avlöning, som, fränsett dyrtidstillägg, uppgått till i medeltal omkring 1,100 kronor för år; att han

lider av lungutvidgning, hjärtsvaghet, vänstersidigt ljumskbräck och allmän ålderdomssvaghet, på grund varav hans arbetsförmåga är i mycket hög grad nedsatt; samt att han under sin anställning vid regementet städse med flit, intresse och god skicklighet fullgjort honom anförtrordade arbeten samt iakttagit ett hedrande uppförande.

Chefen för andra arméfördelningen har tillstyrkt den gjorda framställningen.

Med överlämnande av handlingarna i ärendet har *arméförvaltningens intendentsdepartement* i skrivelse till Kungl. Maj:t den 3 november 1922 anfört, att departementet i betraktande av Nilssons väl vitsordade verksamhet i statens tjänst och då han nu på grund av ålder och sjukdom icke längre kunde fortsätta sitt arbete vid regementet, funne det vara med rättvisa och billighet överensstämmande, att Nilsson, efter erhållet avsked från sin anställning vid regementet, komme i åtnjutande av något understöd från statens sida för sin återstående levnad. I fråga om storleken av dylikt understöd erinrade departementet, att åt arbetare i liknande ställning som Nilsson i allmänhet pläгат beviljas pension med ett belopp av 600 kronor för år. Då emellertid Nilsson vid sin anställning i statens tjänst redan uppnått en ålder av 60 år samt hans anställningstid vid regementet endast omfattade omkring 13 $\frac{1}{2}$ år, ansåge departementet sig icke kunna åt Nilsson föreslå lika stor pension, som i allmänhet tilldelats arbetare vid armén, vilka varit anställda i statens tjänst under avsevärt längre tid. Pensionsbeloppet syntes därför intendentsdepartementet böra nedsättas, och erinrade departementet, att 1921 års riksdag tillerkänt förre renhållningsarbetaren vid Göta artilleriregemente A. O. Åkerman, vilken tjänstgjort vid nämnda regemente i tolv år, en årlig pension av 350 kronor från allmänna indragningsstaten (riksdagens skrivelse nr 322, punkt 10 f). Då Nilsson i pensionshänseende syntes böra jämföras med bemälda Åkerman, ansåge departementet, att jämväl i nu föreliggande fall pensionsbeloppet borde bestämmas till 350 kronor för år. På grund av vad intendentsdepartementet sålunda anfört hemställde departementet, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att Nilsson finge från och med månaden näst efter den, då han erhöle avsked från sin anställning vid regementet, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 350 kronor.

Statskontoret har den 4 december 1922 avgivit utlåtande i ärendet och därvid anfört, att, då riksdagen vid några tillfällen beviljat pen-

sioner åt arbetare, som kunnat åberopa endast omkring 10 tjänstår, ämbetsverket ansåge sig på grund av i ärendet föreliggande omständigheter böra tillstyrka framställning till riksdagen om beredande av något understöd åt Nilsson. I anledning av Nilssons korta tjänstetid syntes dock denna framställning icke böra avse högre pension än 300 kronor.

Under åberopande av vad i ärendet förekommit tillstyrker jag, att Nilsson beredes en årlig pension av 300 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att skrädderiarbetaren vid Kalmar regementes intendenturverkstäder Johan August Nilsson må från och med månaden näst efter den, varunder han entledigas från sin anställning vid regementet, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 300 kronor.

11:o.

Ang.
pension
åt förra ar-
beterskorna
H. A. Berg-
gren, född
Eriksson,
och L. H. K.
Andersdotter.

Uti skrivelse till arméförvaltningens artilleridepartement den 11 oktober 1922 har *styresmannen för ammunitionsfabriken* anmält arbeterskan vid ammunitionsfabrikens avdelning vid Marieberg änkan Hilma Augusta Berggren, född Eriksson, samt arbeterskan vid ammunitionsfabrikens avdelning å Karlsborg Lars Hans Karin Andersdotter till erhållande av årliga understöd.

Av handlingarna i ärendet inhämtas

beträffande Berggren, att hon, som är född den 11 oktober 1865, sedan år 1906 är änka efter förre kusken vid ammunitionsfabriken C. A. Berggren, vilken vid sin död tjänat vid ammunitionsfabriken under 24 år; att hon vunnit anställning vid ammunitionsfabriken den 1 maj 1884 och innehar sammanlagt mer än 33 tjänstår; att hon under 24 år varit förestånderska för laboratoriets röravdelning; att hennes arbetsförtjänst under år 1921 uppgått till 2,619 kronor 14 öre; att hon numera på grund av kronisk magkatarr i förening med allmän svaghet är oförmögen att uträtta det med hennes tjänst förenade arbete och äger en betydligt minskad förmåga att arbeta och själv bidra till sin försörjning; samt att hon under sin anställning vid ammunitionsfabriken visat ett hedrande uppförande och utmärkt arbetsduglighet; och

beträffande Andersdotter, att hon, som är född den 30 mars 1883, anställdes vid ammunitionsfabriken den 30 april 1902; att hon den 2

januari 1920 insjuknat i lungtuberkulos och därefter icke kunnat återgå till sitt arbete; att hennes årsinkomst under år 1919 uppgått till 1,990 kronor 37 öre, vartill komme fri bostad och vedbrand, värderat till kronor 120 per år; att hon nu till följd av sjukdom (lungtuberkulos i tredje stadiet) är för framtiden oförmögen att med arbete försörja sig; samt att hon under sin anställning vid ammunitionsfabriken städse iakttagit ett i hög grad hedrande uppträdande samt utfört henne åliggande arbeten med stor flit och skicklighet.

Med överlämnande av handlingarna i ärendet har *arméförvaltningens artilleridepartement* i skrivelse till Kungl. Maj:t den 20 november 1922 anfört, att departementet ansåge billigt, att omförmälda arbeterskor bereddes årligt understöd till livsuppehälle under sin återstående livstid; och hemställde artilleridepartementet, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att vardera av Berggren och Andersdotter finge från och med den 1 januari 1923 å allmänna indragningsstaten uppbära årlig pension, Berggren med 700 kronor och Andersdotter med 400 kronor. Vid anförda förslag hade artilleridepartementet vidkommande Berggren tagit hänsyn därtill, att hennes man varit anställd vid ammunitionsfabriken, varför hon jämväl på denna grund enligt föregående riksdagsbeslut angående pension åt änkor efter arbetare vid Carl Gustafs stads gevärsfaktori kunde hava anspråk å pension, ävensom att hon bestritt befattning såsom föreståndare för en av ammunitionsfabrikens laboratorieavdelningar.

Statskontoret har i utlåtande den 20 december 1922 anfört, att då Berggren, som vore 57 år gammal, arbetat vid ammunitionsfabriken under sammanlagt 33 år, därav 24 år såsom förestånderska för fabrikslaboratoriets röravdelning, och på grund av sjukdom vore oförmögen att vidare fullgöra de med hennes anställning vid fabriken förenade göromål, något understöd syntes böra beviljas henne för hennes återstående livstid. Arbeterskor vid ammunitionsfabriken hade under de senaste åren tilldelats pensioner till belopp av 400 kronor. Då emellertid åt arbetare, som innehaft förmansställning, brukat beviljas högre pension än åt vanlig arbetare (1,000 kronor i stället för 600 kronor), syntes i analogi därmed en förhöjd pension böra utverkas åt Berggren i anledning av att hon innehaft förestånderskebefattning, och ansåge sig statskontoret med hänsyn till Berggrens långa tjänstetid icke böra göra någon erinran mot det av arméförvaltningens artilleridepartement föreslagna pensionsbeloppet, 700 kronor.

Vad anginge frågan om pension till Andersdotter hade denna anstälts vid ammunitionsfabriken år 1902 och arbetat där till år 1920, då hon på grund av sjukdom måst upphöra med nämnda arbete. Enligt läkares intyg vore hon sannolikt för framtiden oförmögen till arbete. Då det på grund av sjukdomens art väl torde få anses visst, att Andersdotter aldrig kunde vinna sådan bättring, att hon kunde bliva i stånd att själv försörja sig, tillstyrkte statskontoret utverkande av pension med det föreslagna beloppet, 400 kronor.

Lika med vederbörande myndigheter finner jag mig böra tillstyrka, att pension av statsmedel beredes Berggren och Andersdotter, vilka, enligt vad jag inhämtat, båda entledigats den 31 december 1922. Under åberopande härav och då jag icke har något att erinra mot de föreslagna pensionsbeloppen, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att vardera av förra arbeterskorna vid ammunitionsfabriken änkan Hilma Augusta Berggren, född Eriksson, och Lars Hans Karin Andersdotter må från och med den 1 januari 1923 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära årlig pension, Berggren med 700 kronor och Andersdotter med 400 kronor.

12:o.

Ang.
pension åt
tygarbetarna
A. Andersson
och
Lindsten.

I skrivelse till arméförvaltningens artilleridepartement den 12 oktober 1922 har *tygmästaren i Stockholm*, med förmälan att tygarbetarna vid tygstationen därstädes August Andersson och Josef Lindsten vore oförmögna att vidare utföra sitt arbete vid tygstationen, hemställt, att departementet måtte åt dem utverka pension, då de erhöles avsked från sina anställningar vid tygstationen.

Av handlingarna i ärendet inhämtas

beträffande Andersson, att han är född den 30 april 1851; att han haft anställning vid skeppsvarvet i Stockholm under tiden 12 juni 1877—8 februari 1881 och sedan den 8 juli 1905 är anställd vid Stockholms tygstation; att hans arbetsförtjänst under åren 1918—1922, frånsett dyrtidstillägg och sjukavlöning, uppgått till i medeltal omkring 2,080 kronor för år; att han, som lider av allmän svaghet, är oförmögen att vidare utföra sitt arbete vid tygstationen; samt att han under sin anställning vid tygstationen med nit och skicklighet utfört honom anförtrödda

arbeten till sitt befäls fulla belåtenhet och städse iakttagit ett i allo hedrande uppförande; och

beträffande Lindsten, att han är född den 11 oktober 1858; att han haft anställning vid flottans varv i Stockholm under tiden 10 mars 1903—13 april 1904 och sedan den 14 april 1904 är anställd vid Stockholms tygstation; att hans arbetsförtjänst under åren 1918—1922, fränsett dyrtidstillägg och sjukavlöning, uppgått till i medeltal omkring 2,320 kronor för år; att han, som lider av hjärtsjukdom, är oförmögen att vidare utföra sitt arbete vid tygstationen; samt att han under sin anställning vid tygstationen med nit och skicklighet utfört honom anförtrödda arbeten till sitt befäls fulla belåtenhet och städse iakttagit ett i allo hedrande uppförande.

Med överlämnande av handlingarna i ärendet har *arméförvaltningens artilleridepartement* i skrivelse till Kungl. Maj:t den 16 oktober 1922 anfört, att det syntes departementet billigt, att Andersson och Lindsten bereddes någon hjälp till livsuppehälle efter avskedstagandet. Med hänsyn till Anderssons och Lindstens levnadsålder och tjänstetid samt till de belopp, riksdagen i liknande fall beviljat med dem likställda arbetare, ansåge sig departementet böra föreslå årligt understöd av 800 kronor till Andersson och 600 kronor till Lindsten. Artilleridepartementet hemställde, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att å allmänna indragningsstaten bevilja Andersson en årlig pension av 800 kronor och Lindsten likaledes en årlig pension av 600 kronor, att till vederbörande utgå från och med månaden näst efter den, då han erhöle avsked från sin anställning vid Stockholms tygstation.

Statskontoret, som den 18 november 1922 avgivit utlåtande i ärendet, har därvid anfört, att av handlingarna framginge, att ifrågavarande arbetare endast kunde räkna ett jämförelsevis litet antal tjänstår i statens tjänst, Andersson 21 år och Lindsten 19 år. I anledning härav och med hänsyn till de beslut 1922 års riksdag medelat i fråga om beredande av pension under liknande omständigheter, kunde statskontoret icke tillstyrka större pensionsbelopp än 500 kronor.

På grund av vad i ärendet förekommit och då jag i fråga om de föreslagna pensionernas storlek biträder statskontorets förslag, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att vardera av tygarbetarna vid Stockholms tygstation August Andersson och Josef Lindsten må från

och med månaden näst efter den, varunder han entledigas från sin anställning vid tygstationen, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 500 kronor.

13:o.

Ang.
pension åt
förra ar-
beterskan
M. J. Malm-
borg, född
Hellqvist

I skrivelse till arméförvaltningens artilleridepartement den 11 november 1922 har *styresmannen för ammunitionsfabriken* föreslagit arbetskan vid fabriken änkan Maria Josefine Malmborg, född Hellqvist, vilken komme att avgå från sin anställning vid ammunitionsfabriken med utgången av nämnda år, till erhållande av årligt understöd från och med den 1 januari 1923.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Malmborg är född den 8 april 1877; att hon sedan den 10 februari 1902 varit anställd såsom arbetskan vid ammunitionsfabriken; att hon under år 1921 från ammunitionsfabriken uppburit tillhoppa 1,507 kronor 20 öre, därav 1,251 kronor avlöning för utfört arbete under 1,417 timmar, 196 kronor 20 öre sjukavlöning och 60 kronor avlöning under semester, och att hon, som under större delen av år 1922 varit av sjukdom förhindrad att fullgöra arbete vid ammunitionsfabriken, borde, därest hon arbetat vid fabriken under hela år 1922, hava uppburit avlöning med 1,843 kronor, därav semesteravlöning 56 kronor; att hon på grund av sjukdom är oförmögen att vidare fullgöra de med hennes anställning vid ammunitionsfabriken förenade göromål och i övrigt äger en betydligt förminskad förmåga att arbeta och själv bidraga till sin bärgning; samt att hon vid utförandet av sitt arbete vid fabriken visat hedrande uppförande och god arbetsduglighet.

Med överlämnande av handlingarna i ärendet har *arméförvaltningens artilleridepartement* i skrivelse till Kungl. Maj:t den 16 november 1922 anfört, att departementet ansåge billigt, att Malmborg genom pension bereddes någon hjälp till livsuppehälle under sin återstående livstid, och finge departementet i fråga om storleken härav föreslå samma pensionsbelopp, som 1921 års riksdag på framställning av Kungl. Maj:t (proposition nr 314) i liknande fall beviljat förra arbetskan vid ammunitionsfabriken Karin Pettersson (riksdagens skrivelse nr 323, punkt 12) eller 400 kronor för år. Artilleridepartementet hemställde därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att å allmänna indragningsstaten

bevilja Malmborg under hennes återstående livstid en årlig pension av 400 kronor, att utgå från och med den 1 januari 1923.

Statskontoret har i utlåtande den 20 december 1922 tillstyrkt, att Malmborg tillerkändes pension, att med av artilleridepartementet föreslaget belopp utgå från och med månaden näst efter den, då avgång från anställningen vid ammunitionsfabriken komme att äga rum.

Med hänsyn till vad i ärendet förekommit finner jag mig böra tillstyrka, att änkan Malmborg, vilken, enligt vad jag erfarit, avgått från sin anställning vid ammunitionsfabriken den 31 december 1922, från och med den 1 januari 1923 beredes en årlig pension av 400 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att förra arbetskan vid ammunitionsfabriken änkan Maria Josefina Malmborg, född Hellqvist, må från och med den 1 januari 1923 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 400 kronor.

Vad departementschefen ovan under punkterna 1:o—13:o hemställt, däri statsrådets övriga ledamöter instämma, behagar Hans Maj:t Konungen bifalla samt förordnar, att proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Thomas Adlercreutz.